



สถาบันวิจัยประชากร
และสังคม
มหาวิทยาลัยมหิดล

ประชากร และการพัฒนา



สวัสดี
ค่ะ

POPULATION AND DEVELOPMENT NEWSLETTER ISSN : 0125-5754
Website: www.ipsr.mahidol.ac.th/newsletter/

ประชากรไทยกับการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ

โยธิน แสงดี

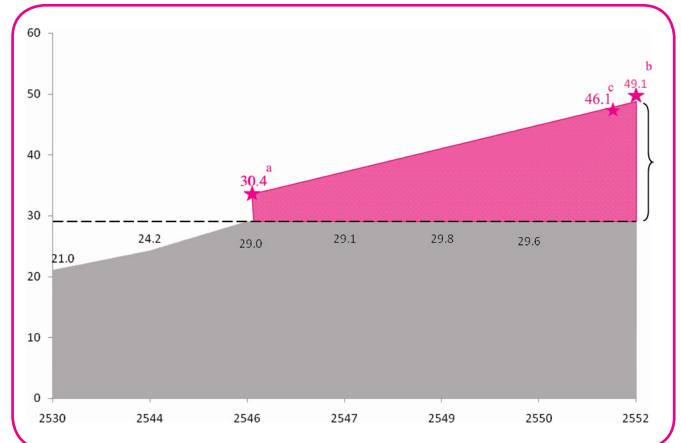
prysw@mahidol.ac.th

การออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพนับว่าเป็นประเด็นสำคัญทุกรัฐบาลที่ผ่านมามีใช้ในการส่งเสริมเพื่อให้ประชากรทุกเพศทุกวัยหันมาให้ความสนใจและปฏิบัติ เป้าหมายสูงสุดคือมุ่งให้ประชาชนมีพละกำลังแข็งแรงและสุขภาพสมบูรณ์ การเล่นกีฬาและออกกำลังกายเป็นยาวิเศษ ในระยะยาวจะช่วยให้ทั้งบุคคลผู้ออกกำลังกาย ครอบครัว ตลอดจนจนภาครัฐสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลได้

หากพิจารณาถึงความหมายของการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ ธรรมเนียมนิยมจะหมายถึงการเล่นกีฬาหรือการออกกำลังกายอย่างน้อยจะทำสัปดาห์ละสามวัน วันละอย่างน้อยสามสิบนาที ชนิดกีฬาที่นำมาออกกำลังกายมักได้แก่ กีฬาสากล อาทิ การเดินแอโรบิค การเล่นฟุตบอล การเตะตะกร้อ การวิ่ง การเดิน การเล่นเปตอง การเล่นวอลเลย์บอล ฯลฯ ไปจนถึงการออกกำลังกายที่เป็นภูมิปัญญาของสังคม ที่ถือปฏิบัติกันตั้งแต่โบราณ เช่น การรำไทเก๊ก ที่เป็นวิธีการออกกำลังกายของชาวจีน การรำไม้มโหรี ที่เป็นการคิดของ บำบุญมี เครือรัตน์ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาถึงการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ ในอดีตของสังคมไทย มิได้มีการส่งเสริมอย่างจริงจัง มักปรากฏในโรงเรียน ที่เป็นการสอนในวิชาพลศึกษา และกำหนดให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาลที่ต้องจัดให้มีศูนย์เยาวชนให้มีบริเวณ และสถานที่สำหรับการเล่นกีฬาและออกกำลังกาย

การปลุกกระแสการออกกำลังกายและเล่นกีฬามีขึ้นอย่างจริงจัง มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น สามารถชี้ได้ว่าเป็นการส่งเสริมอย่างแท้จริงเริ่มต้นประมาณปลายปี พ.ศ. 2544 นับจากก่อตั้งสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) คล้ายกับเป็นกลไกหนึ่ง ที่คอยเกื้อหนุนให้มีการขับเคลื่อนการออกกำลังกายและเล่นกีฬาภายในองค์กรและในชุมชนให้มากขึ้น ดังนั้นเมื่อพิจารณาถึงการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพในหมู่ประชากรหากนับแต่อายุ 11 ปีเป็นต้นไป จะพบว่ามียอดราที่เพิ่มขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2530 จนถึง พ.ศ. 2552 ดังกราฟต่อไปนี้

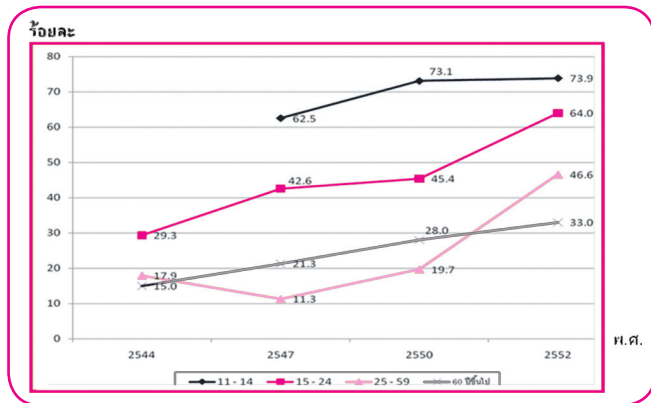


จากข้อมูลจะเห็นว่าร้อยละของการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพิ่มขึ้นนับแต่มีการส่งเสริมจริงจัง แม้อัตราการเพิ่มขึ้นในภาพรวมจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างช้าๆ แต่ถ้าพิจารณาเฉพาะในพื้นที่ที่ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมในลักษณะของการมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมให้มีการออกกำลังกายโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้มีส่วนร่วมด้วย จะเห็นว่ามียอดราเพิ่มสูงขึ้น ดังเช่นกราฟในพื้นที่สันทนาการข้างต้น

หากกล่าวถึงการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ ประเด็นน่าสนใจและต้องนำมาวิเคราะห์คืออัตราการออกกำลังกายและเล่นกีฬา ที่จำแนกตามเพศและกลุ่มอายุ โดยทั่วไปจะพบว่า เพศชายในทุกพื้นที่จะออกกำลังกายและเล่นกีฬามากกว่าเพศหญิง นอกจากนี้จะพบความแตกต่างตามช่วงวัย ตัวอย่างเช่น มักพบว่ามียอดราที่สูงในกลุ่มวัยเด็กและเยาวชน เพราะเป็น

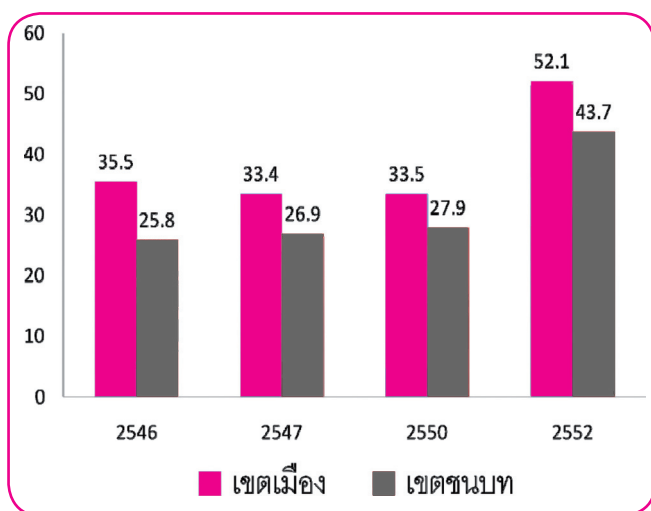


วัยที่ชอบการออกกำลังกายและเล่นกีฬา เช่นเดียวกัน จะพบว่า มีเพิ่มมากขึ้นในกลุ่มผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่ออกกำลังกาย สำหรับการป้องกัน การเจ็บป่วยจากโรคเรื้อรัง อาทิ โรคหัวใจ โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน ฯลฯ และที่น่าสนใจคือกลุ่มประชากรวัยแรงงานที่เป็นวัยผู้ใหญ่ จะได้แก่บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปี จนถึงอายุ 59 ปีที่ยังอยู่ในวัยแรงงานมักพบว่า เป็นกลุ่มที่ไม่นิยมออกกำลังกายเนื่องจากมีเหตุผลว่าไม่สามารถบริหารเวลา ดังตัวเลขของอัตราการออกกำลังกาย และเล่นกีฬา ตามกลุ่มอายุต่อไปนี้



จากกราฟข้างต้น เห็นได้ວ່านับแต่ พ.ศ. 2544 ที่เป็นปีจุดเปลี่ยนให้มีการสร้างเสริมสุขภาพโดยการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพอย่างจริงจัง อัตราการออกกำลังกายตามกลุ่มที่เป็นช่วงวัยต่างเพิ่มขึ้นอย่างน่าสนใจ ที่โดดเด่นคือการเพิ่มขึ้นในกลุ่มวัยแรงงาน ที่มีกอบิบายว่าไม่มีเวลา ดังนั้นจากภาพรวมสามารถชี้ได้ว่าการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพได้รับการยอมรับและปฏิบัติอย่างจริงจังแล้ว

เพื่อเป็นการชี้ให้ชัดเจนมากขึ้นว่าทั้งในเขตเมืองและเขตชนบทมีการออกกำลังกายและเล่นกีฬามากน้อยแค่ไหน เมื่อจำแนกตามระดับการพัฒนาของสังคมที่เป็นเขตเมืองและเขตชนบท เขตเมืองในที่นี้หมายถึงเทศบาลและเขตชนบทคือพื้นที่บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จะขอแสดงด้วยกราฟต่อไปนี้



จากข้อมูลที่นำเสนอในกราฟจะเห็นว่าประชากรที่อยู่อาศัยในเขตเมืองจะมีอัตราการออกกำลังกายสูงกว่าในเขตชนบท

มาตลอด อาจจะเกี่ยวข้องกับหลายประการตั้งแต่การมีโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุนให้มีการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ แต่ยั้งรวมถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกกำลังกายและเล่นกีฬาด้วย ที่มักจะแยกได้ว่าการออกกำลังกายคือกิจกรรมการออกกำลังกายที่ไม่ใช่การทำงาน ในอาชีพ เป็นกิจกรรมที่แสดงถึงการออกกำลังกายและเล่นกีฬาโดยตรง แต่สำหรับในชนบทหรือในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลประชากรในวัยแรงงานมักกอบิบายว่า การทำงานตามลักษณะอาชีพ เช่น ในภาคการเกษตรและเกษตรกรรม จะก่อให้เกิดกล้ามเนื้อและได้เหงื่อถือว่าเป็นการออกกำลังกายอย่างหนึ่ง ดังนั้นจึงทำให้ไม่หันมาออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพเพราะถือว่าได้ปฏิบัติตอนทำงานในอาชีพ

ในการออกกำลังกายสถานที่ที่นิยมใช้ในการเล่นกีฬาและออกกำลังกาย ส่วนใหญ่ได้แก่บริเวณใกล้ๆ บ้าน นอกนั้นได้แก่สถานที่ราชการ อาทิ โรงเรียน หรือ องค์การทางราชการที่อนุญาตให้ประชาชนเข้าไปใช้สถานที่เพื่อการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเป็นการระบุได้อย่างดีว่าสังคมในปัจจุบันทั้งภาครัฐและภาคเอกชนรวมทั้งประชาชนต่างตอบสนองกระแสการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพอย่างดี ดังข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงสถานที่ที่ประชาชนไปออกกำลังกาย ต่อไปนี้

ตารางแสดงร้อยละการออกกำลังกาย จำแนกตามสถานที่ออกกำลังกาย

สถานที่ออกกำลังกาย	ปี พ.ศ.			
	2545	2547	2550	2552
สนามกีฬา/สถานที่ออกกำลังกายของสถานศึกษา	53.04	21.17	25.69	29.1
สนามกีฬา/สถานที่ออกกำลังกายของหน่วยงานราชการ	5.44	7.56	5.76	15.1
สนามกีฬา/สถานที่ออกกำลังกายของเอกชน	3.22	2.81	2.05	2.5
สวนสาธารณะ	7.02	8.38	8.20	9.5
บริเวณบ้าน	18.18	29.45	32.93	N.A.
บริเวณวัด มัสยิด โบสถ์	2.80	2.36	1.55	N.A.
ที่ว่าง	8.47	10.35	8.20	24.1
อื่น ๆ	1.81	4.52	2.25	8.8
ไม่ทราบ	0.02	0.38	N.A.	N.A.

ดังที่เสนอข้างต้นสามารถกล่าวได้ว่า การออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพมีการก่อตัวเป็นรูปเป็นร่างอย่างชัดเจนเมื่อมีกลไกที่เป็นตัวเอื้อในการสร้างเสริมอย่างเป็นรูปธรรม เช่น สสส. ที่แม้ไม่มีบทบาทในการนำพาพัฒนา กิจกรรมต่างๆ โดยตนเอง แต่นับได้ว่ามีบทบาทสำคัญในการสร้างเสริมให้เกิดพลังขับเคลื่อนในหมู่มวลชนและสังคมดังนั้นเพื่อพาให้สังคมไทยเป็นสังคมที่อุดมด้วยประชากรที่มีสุขภาพแข็งแรง จึงขอส่งเสริมให้ทุกพื้นที่ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบทร่วมกันสร้างเสริมสุขภาพในหมู่ประชากรด้วยการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ

อ้างอิง: โยธิน แสงดี และคณะ การประมวลผลงานในรอบ 9 ปี ภายใต้แผนส่งเสริมการออกกำลังกายและกีฬาเพื่อสุขภาพ, สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2554



ประชากรโลกกินไข่ไก่ (ซังกิโล) มากน้อยอย่างไร

เรื่องไข่ไก่ ไม่ใช่ธรรมดา ถ้าหากจะตั้งวงสนทนากันจริงๆ ประเทศไทยไม่ตกฐานสำหรับเรื่องนี้ เช่น นโยบาย ไข่ซังกิโล เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสซื้อไข่ราคาถูกลงไปอีกฟองละ 10-20 สตางค์ แม้ว่า นโยบายดังกล่าวไม่เป็นที่ชื่นชอบทั้งผู้ขายและผู้ซื้อ ด้วยเหตุผลที่น่าฟังทั้งสองฝ่าย รัฐบาลมีแผนจะลงทุนอีก 10 ล้านบาท เพื่อประเมินผลว่าจะถอยหรือไม่

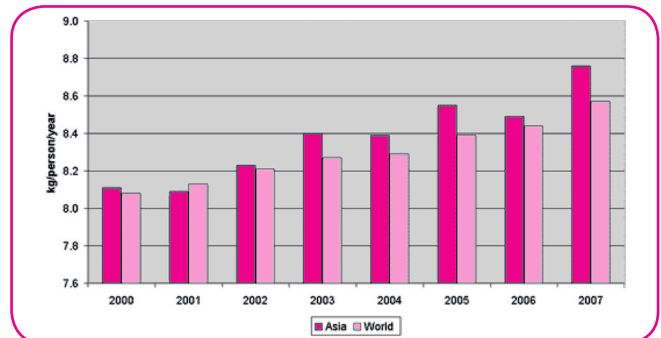
วกกลับมาที่เนื้อหาของบทความนี้ดีกว่าว่าสิ่งที่เราควรรู้เรื่องไข่ควรจะมียะไรบ้าง ท่านทราบไหมว่าไข่ไก่มีคุณค่าทางอาหารที่ให้โปรตีนสูงมาก Global Industry Analysis Inc. สหรัฐอเมริกา ประมาณว่าในปี 2558 ประชากรโลกจะบริโภคไข่ไก่ 1,154 ล้านฟอง ถ้าดูสถิติในช่วงปี 2545-2550 จะพบว่าประชากรในเอเชียบริโภคไข่ไก่ต่อปีต่อคนสูงกว่าค่าเฉลี่ยการบริโภคของประชากรทั่วโลก

จากรายงานในปี 2553 ขององค์การอาหารและการเกษตรสหประชาชาติ หรือ FAO ระบุว่า ประชากรโลกมีการบริโภคไข่ไก่ 8.8 กิโลกรัม/คน ในปี 2550 (80 ฟอง/คน/ปี) และเพิ่มขึ้นเป็น 9.2 กิโลกรัม/คน หรือประมาณคร่าวๆ 135 ฟอง/คน/ปี ถ้าใช้มาตรฐานของกรมการค้าภายในของไทย ไข่ไก่เบอร์ 1 ซึ่งเป็นขนาดที่คนส่วนใหญ่ซื้อ จะมีจำนวนไข่ 14.8 ฟอง/1 กิโลกรัม ถ้าดูในระดับประเทศ ประชากรในประเทศจีนบริโภคไข่ไก่ถึง 40% ของจำนวนการผลิตในตลาดบริโภคทั่วโลก ในปี 2553 โดยมีอินเดียครองอันดับ 2

การบริโภคไข่ไก่ไม่ได้ลดลงแม้ว่าการระบาดของไข้หวัดนกจะรุนแรงอย่างต่อเนื่องในหลายประเทศ ไข่ไก่เป็นอาหารมื้อเช้าและกลางวันสุดโปรดของชาวญี่ปุ่น วิธีกินที่ดูเหมือนอร่อยคือ ตักข้าวสวยร้อนๆ ใส่ถ้วยแล้วใช้ตะเกียบหมุนข้าวตรงกลางให้เป็นช่องแล้วตอกไข่ลงไปเอาข้าวสวยกลบทั้งที่รอสักครู่แล้วตักเข้าปากพร้อมทำเสียงในลำคอประกอบความอร่อย อาจจะเป็นด้วยเหตุผลนี้ก็เป็นได้ที่ทำให้ชาวญี่ปุ่นมีปริมาณการบริโภคไข่ไกราวๆ 323 ฟอง/คน/ปี ในออสเตรเลีย มีตลาดการบริโภคปี 2553 ประมาณ 122 ล้านโหล (เขาขายไข่เป็นโหล ถ้าอยากรูวาก็ฟองต้องคูณด้วย 12) ซึ่งเพิ่มถึง 9 ล้านโหล จากปี 2552 เนื่องจากราคาไข่ลดลง (จริงๆ) 2% สำหรับคนไทยบริโภคไข่ไก่เฉลี่ยต่อปี 160 ฟอง/คน จากการสำรวจในปี 2008 โดย International Egg Commission ประเทศอังกฤษ



กราฟแสดงการบริโภคไข่ไก่เปรียบเทียบระหว่างเอเชียต่อปีต่อคนและค่าเฉลี่ยการบริโภคทั่วโลก



ที่มา International Egg Commission GLOBAL POULTRY TRENDS - Egg Consumption in Asia Grows Faster Than World Average สืบค้นเมื่อ 24 กุมภาพันธ์ 2554

ไข่ไก่มีสารโปรตีนประกอบด้วยธาตุอาหารมากมาย ไข่ 1 ฟอง มีโปรตีน 5.5 กรัม หรือประมาณ 11% ที่ร่างกายต้องการต่อวัน มีสาร Choline ที่สร้างวิตามินบีทำหน้าที่บำรุงเซลล์สมอง มีแคลเซียม ฟอสฟอรัส และแมกนีเซียม ในไข่แดงมีสารแคโรทีนมาก นักเคมีชื่อ Heinrich Wackenroder เป็นผู้ค้นพบสารนี้ในแครอทเป็นครั้งแรก สารแคโรทีนสร้างวิตามินเอ ช่วยป้องกันเซลล์ผิวหนังไม่ให้ถูกทำลายด้วยแสงอัลตราไวโอเล็ต ช่วยสร้างภูมิคุ้มกัน และการสมดุลของอนาไมการเจริญพันธุ์ในคนและสัตว์ ปัจจุบันพบสารนี้มากกว่า 650 ชนิด

วิธีการเก็บไข่ที่สามารถถนอมคุณค่าด้านโภชนาการที่ควรรู้คือ ต้องเก็บในที่เย็น ซึ่งจะช่วยรักษาคุณค่าอาหารได้ประมาณ 30 วัน และไม่ควรเก็บไว้ที่ประตูตู้เย็นเพราะอาจสัมผัสกับความชื้นเวลาเปิดตู้เย็น วางส่วนที่แหลมของไข่ลงด้านล่างจะทำให้ไข่แดงแยกจากฟองอากาศด้านในไข่ ไข่จะไม่เสียเร็ว เก็บไข่แยกจากอาหารที่มีกลิ่นแรงเพราะไข่มีคุณสมบัติในการดูดซับกลิ่นเร็ว ซึ่งจะทำให้ไข่เสื่อมคุณภาพเร็ว

การกินไข่มีข้อเสียหรือไม่ เป็นคำถามที่คนส่วนใหญ่สนใจจากการวิจัยของมหาวิทยาลัยแมทซาชูเซต ประเทศสหรัฐอเมริกา ทดลองการวิจัยต่อเนื่อง 5 เดือน ในกลุ่มคนอายุ 60 ปีขึ้นไป อายุเฉลี่ย 69 ปี กินไข่ 2-4 ฟอง/วัน พบว่าช่วยให้สายตาดีขึ้น เนื่องจากในไข่แดงมีสาร Lutien และ Zeaxanthin ซึ่งเป็นสารที่เพิ่มปริมาณเลือดไปเลี้ยงประสาทตา ไข่ไก่เป็นอาหารที่มีประโยชน์สำหรับเรา แต่มีเหตุบังเอิญอะไรหนอที่สินค้าบริโภคพื้นฐานสำหรับดำรงชีวิตราคาประหยัดของคนทุกฐานะเศรษฐกิจ เช่น ไข่กับน้ำมันพืชมาจับคู่แข่งกันขึ้นราคาแพงชนิดหำกระพริบตา ถ้าคนไทยต้องการทุบสถิติการกินไข่ต่อคน/ปี แชนจ์น้ำมันและญี่ปุ่น โดยไม่สนใจเรื่องราคาเรามาช่วยกันสนับสนุนเมนูอาหารมื้อเที่ยงด้วยการล้างไข่ขาวเพราะไข่ขาวดีกว่า



บทความนี้มีวัตถุประสงค์สองประการ อย่างแรก คือ แนะนำให้ผู้อ่านได้รู้จักกับโครงการวิจัยที่สำคัญ และน่าสนใจ อีกโครงการหนึ่งของสถาบันฯ คือ โครงการ ITC-ประเทศไทย หรือ International Tobacco Control – Thailand ที่เป็นโครงการวิจัยระยะยาว เรื่อง การควบคุมการบริโภคบุหรืและผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่นๆ วัตถุประสงค์ประการที่สองของบทความ คือ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสูบบุหรื และการเลิกสูบบุหรืสำหรับตอนแรกนี้ ขอแนะนำผู้อ่านมารู้จักกับโครงการ ITC-ประเทศไทยก่อน

ใครๆ ก็รู้ว่า บุหรืและยาสูบ คือ นักฆ่าตัวฉกาจ ในสาเหตุการตายอันดับต้นๆ มีถึงหกสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรืและผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่นๆ ในแต่ละปี มีคนตายจากการสูบบุหรืประมาณ 5 ล้านคน อย่างไรก็ตาม ทั้งๆ ที่มีข้อมูลเป็นหลักฐานชัดเจน ตัวเลขจำนวนผู้สูบบุหรืกลับสูงจนน่าตกใจ ใน พ.ศ. 2549 มีคนสูบบุหรืทั่วโลกถึง 1,100 ล้านคน หรือประมาณหนึ่งในหก ในจำนวนนี้ มีการคาดประมาณว่าประมาณ 500 ล้านคน จะตายจากการสูบบุหรื

ถ้าหากเรายังไม่ทำอะไรเพื่อหยุดยั้งการสูบบุหรื มีการคาดประมาณว่า อีกเพียงสิบกว่าปีนับจากนี้ หรือ ใน ค.ศ. 2025 ซึ่งก็คือ พ.ศ. 2568 จำนวนผู้สูบบุหรืจะเพิ่มขึ้นเป็น 1.6 พันล้านคน และประชากรโลกจะตายจากการสูบบุหรืปีละ 10 ล้านคน

ในบ้านเรา การสูบบุหรืเป็นสาเหตุการตายอันดับสามใน พ.ศ. 2547 ประมาณร้อยละ 15 ของการตายของผู้ชายไทย มีสาเหตุมาจากการสูบบุหรื ส่วนผู้หญิง การตายที่มีสาเหตุมาจากบุหรืและผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 5 ของการตายทั้งหมด ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ บอกว่าคนไทยอายุ 11 ปี ขึ้นไปที่สูบบุหรื มีจำนวน 10.6 ล้านคน ในจำนวนนี้ ส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย (ร้อยละ 94) แม้หญิงไทยยังสูบบุหรืกันน้อย แต่สิ่งที่น่าเป็นห่วง คือ แนวโน้มที่เพิ่มขึ้นของการสูบบุหรืในกลุ่มผู้หญิงและกลุ่มเยาวชน นอกจากนี้ ข้อมูลยังชี้ให้เห็นว่า การสูบบุหรืส่วนมากพบในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน และกลุ่มผู้มีการศึกษาน้อย

เพื่อที่จะควบคุมการบริโภคบุหรืและยาสูบ องค์การอนามัยโลกร่วมกับประเทศสมาชิกอีก 191 ประเทศ ได้กำหนดข้ออนุสัญญาที่เรียกว่า FCTC (Framework Convention on Tobacco Control) ขึ้น ใน พ.ศ. 2540 ขณะนี้มี 40 ประเทศที่ลงนามร่วมในการดำเนินการตามอนุสัญญา FCTC ประเทศไทยได้ลงนามตกลงที่จะดำเนินนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบตามกรอบของ FCTC เป็นประเทศแรกๆ โดยลงนามใน พ.ศ. 2547 จึงมีมาตรการควบคุมการบริโภคยาสูบที่ค่อนข้างเข้มข้นเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น การขึ้นภาษีบุหรืที่มีผลให้ราคาบุหรืแพงขึ้น การห้ามโฆษณาบุหรืในสื่อทุกประเภท ห้ามวางโชว์บุหรื ณ จุดขาย ต้องมีฉลากคำเตือนด้านสุขภาพเป็นรูปภาพทั้งด้านหน้าและด้านหลังของซองบุหรื กำหนดพื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่ห้ามสูบบุหรื ล้วนแล้วแต่เป็นมาตรการที่อยู่ในกรอบกำหนดของ FCTC ทั้งสิ้น

FCTC เกี่ยวข้องโดยตรงกับโครงการ ITC เพราะโครงการ ITC เป็นโครงการวิจัยระยะยาว มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินนโยบายการควบคุมการบริโภคยาสูบของประเทศต่างๆ ภายใต้กรอบของ FCTC โครงการ ITC เป็นโครงการระดับนานาชาติ โดยเริ่มต้นศึกษาใน 7 ประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย สหราชอาณาจักร ไอร์แลนด์ มาเลเซีย และประเทศไทย ปัจจุบันโครงการ ITC ขยายครอบคลุม 20 ประเทศ มีประชากรประมาณครึ่งหนึ่งของโลก ที่นับได้ว่าครอบคลุมประมาณร้อยละ 60 ของผู้สูบบุหรืทั่วโลก

โครงการ ITC-ประเทศไทย ดำเนินการโดยสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ในความรับผิดชอบของ รศ.ดร.บุปผา ศิริศรีมี หัวหน้าโครงการ มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบอัตราความชุกและแบบแผนของการสูบบุหรืและการเลิกสูบบุหรื ศึกษาผลกระทบของนโยบายการควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย เปรียบเทียบพฤติกรรมการสูบบุหรืและผลกระทบของนโยบายในประเทศไทยกับประเทศอื่นๆ ภายใต้โครงการนี้จึงสำรวจอายุที่เริ่มต้นสูบบุหรืในกลุ่มวัยรุ่นอายุ 13-17 ปี และปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรื โดยได้เริ่มเก็บข้อมูลรอบแรกใน พ.ศ. 2547 และเก็บทุกปีต่อมา ขณะนี้กำลังเก็บข้อมูลรอบที่ 5 กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนี้ มีสองกลุ่ม คือ ผู้ใหญ่ที่สูบบุหรือายุ 18 ปีขึ้นไป และวัยรุ่นอายุ 13-17 ปี ทั้งที่สูบบุหรืและไม่สูบบุหรื ในการเก็บข้อมูลรอบแรก จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใหญ่คือ 2,000 คน และวัยรุ่น 1,000 คน หลังจากนั้น ติดตามกลุ่มตัวอย่างเดิมในปีต่อไป นอกจากนี้ ยังเก็บตัวอย่างใหม่เพิ่มเติมอีกจำนวนหนึ่งเพื่อทดแทนกลุ่มตัวอย่างเดิมที่ติดตามไม่ได้ และช่วยลดผลกระทบจากการถูกสัมภาษณ์ซ้ำด้วยคำถามเดิมที่อาจเกิดขึ้นในกลุ่มตัวอย่างเดิม โครงการนี้เก็บข้อมูลทั่วประเทศ โดยสุ่มเลือกภาคละ 2 จังหวัด และกรุงเทพฯ อนึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอในตอนต่อไป

โครงการ ITC-ประเทศไทย เป็นโครงการวิจัยระยะยาวที่มีไม่มากนักในบ้านเรา ข้อมูลของโครงการเปิดให้สาธารณะได้ใช้ประโยชน์ ผู้อ่านที่สนใจงานวิจัยด้านพฤติกรรมสุขภาพสามารถติดต่อขอใช้ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ได้ที่หัวหน้าโครงการ (prbsr@mahidol.ac.th) และสามารถดูรายละเอียดของโครงการรวมทั้งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้จากเว็บไซต์ของสถาบันฯ www.ipsr.mahidol.ac.th



ระบบภูมิสารสนเทศหรือระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Geographic Information System เรียกย่อๆ ว่า GIS (จี ไอ เอส) GIS จะประกอบด้วยข้อมูล 2 ชนิดคือ ข้อมูลเชิงพื้นที่ (Spatial data) และข้อมูลอธิบายพื้นที่ (Non-spatial data หรือ Attribute data)

ข้อมูลเชิงพื้นที่เป็นข้อมูลแสดงตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของวัตถุสิ่งของที่มนุษย์สร้างขึ้นและปรากฏบนพื้นดินเช่น อาคารบ้านเรือน ถนน ต้นไม้ หรือแสดงลักษณะของพื้นผิวโลก เช่น ป่า ทุ่งหญ้า แม่น้ำ ทะเล ภูเขา เป็นต้น ข้อมูลเชิงพื้นที่มี 2 ชนิด คือข้อมูลแสดงทิศทาง (Vector data) และข้อมูลตารางกริด (Raster data) ข้อมูลแสดงทิศทางมี 3 ลักษณะคือ **ข้อมูลจุด** แสดงที่ตั้งของวัตถุหรือลักษณะของพื้นผิวโลกที่มองเห็นขนาดเล็กและไม่สามารถวัดความกว้างยาวได้ ตัวอย่างเช่น บ้าน บ่อน้ำ เสาไฟฟ้า เป็นต้น **ข้อมูลเส้น** แสดงที่ตั้งของวัตถุหรือลักษณะของพื้นผิวโลกที่มองเห็นเป็นเส้นตรง เส้นโค้ง เส้นหยัก สามารถวัดความยาวเส้นและช่วงความยาวได้ ตัวอย่างได้แก่ ถนน แม่น้ำลำธาร เส้นอาณาเขต เป็นต้น **ข้อมูลอาณาบริเวณหรือพื้นที่** สามารถวัดขนาดพื้นที่ได้ แสดงความหนาแน่นในพื้นที่ได้ เช่น พื้นที่หนองน้ำ ทุ่งหญ้า ป่าไม้ เขตอุตสาหกรรม ย่านธุรกิจ เป็นต้น รูปข้างล่างแสดงลักษณะข้อมูลเชิงพื้นที่และระดับการวัดในการทำวิจัย

ข้อมูลอธิบายพื้นที่ คือข้อมูลเฉพาะหรือข้อมูลที่อธิบายคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของข้อมูลเชิงพื้นที่นั้นๆ ตัวอย่างเช่น จุดที่แสดงแทนบ้านหลังหนึ่งมีข้อมูลเชิงพื้นที่เป็นค่าอ้างอิงทางภูมิศาสตร์ว่าตั้งอยู่ที่ตรงไหน (ค่าละติจูดและลองจิจูด) ข้อมูลอธิบายจะประกอบด้วย ลักษณะบ้าน เช่น บ้านสองชั้น สามห้องนอน สามห้องน้ำ มีผู้อยู่อาศัย 4 คน เป็นผู้หญิง

2 คน ผู้ชาย 2 คน นักวิจัยอาจจะเก็บข้อมูลด้านเศรษฐกิจสังคมที่น่าสนใจของครอบครัวนี้และนำมาเพิ่มในภายหลังอีกได้

ในการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ นักวิจัยสามารถใช้ข้อมูลเชิงพื้นที่สร้างแผนที่และใช้ข้อมูลอธิบายความต่างของข้อมูลบนแผนที่โดยใช้สีที่แตกต่าง ใช้ความเข้มและจางของสี ใช้สัญลักษณ์ กราฟและตารางเพื่อใช้บรรยาย วิเคราะห์เปรียบเทียบสิ่งต่างๆ ที่สนใจบนพื้นที่ แผนที่เปรียบเทียบกับตารางข้อมูลส่วนอาณาเขตหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด เปรียบเทียบช่องในตาราง สามารถใส่ข้อมูลตัวเลข อัตรา กราฟ พร้อมกับสีหรือสัญลักษณ์พร้อมกันได้

ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แผนที่ สามารถวิเคราะห์โดยใช้แผนที่เพียงหนึ่งแผนที่ หรือใช้แผนที่หลายแผนที่วิเคราะห์พร้อมกันก็ได้ การใช้แผนที่หนึ่งแผนที่ที่สามารถวิเคราะห์หาความแตกต่างและความสัมพันธ์ได้ **จุด** (บ้าน โรงพยาบาล ฯลฯ) **เส้น** (ถนน แม่น้ำ ฯลฯ) และ**อาณาบริเวณ** (อ่างเก็บน้ำ ป่า ย่านธุรกิจ ฯลฯ) มีขนาดแตกต่างกันอย่างไร อยู่ใกล้หรือไกลจากกันมากน้อยเพียงใด ในระยะห่างจากจุด เส้นและอาณาบริเวณ 500 เมตรหรือ 1 กิโลเมตร มีอะไรบ้าง จุด เส้นและอาณาบริเวณตั้งอยู่ด้วยกันหรือกระจายกันอย่างไร ถ้าใช้แผนที่สองแผนที่ขึ้นไป พร้อมภาพถ่าย นักวิจัยสามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของสิ่งที่ยูบนพื้นโลกหรือแผนที่ได้ในเวลาที่แตกต่างกัน เช่นเปรียบเทียบจำนวนบ้านที่เพิ่มขึ้นจาก 10 ปีที่แล้ว เปรียบเทียบพื้นที่ก่อนและหลังน้ำท่วม หรือเปรียบเทียบทิศทางและขนาดของการย้ายถิ่นได้

การใช้ GIS ช่วยในการทำวิจัยสามารถทำได้ไม่มีขีดจำกัด ถ้าศึกษาเกี่ยวข้องกับพื้นที่ ขึ้นอยู่กับแนวคิดและจินตนาการ

ของนักวิจัย รายละเอียดในการใช้ GIS ยังมีอีกมาก ผู้สนใจสามารถศึกษาเพิ่มเติมหรือสอบถามไปที่ผู้เขียนได้ที่ prkm@mahidol.ac.th



	จุด	เส้น	พื้นที่
นาม	บ้าน โรงเรียน BM พื้นที่เฉพาะ	ถนน เส้นอาณาเขต ลำธาร	หนองน้ำ ทุ่งหญ้า ป่า
อันดับ	ใหญ่ กลาง เล็ก	ถนนทางด่วน ถนนเชื่อมจังหวัด ถนนสี่ช่องทาง ถนนไร้ฝุ่น	ย่านธุรกิจ ย่านหลัก ย่านรอง ทิศทางขยาย
ช่วง/อัตรา	1 จุด = 200 คน 10,000> 5,000-9,999 0-4,999	เส้นขีดความสูง ทิศทางไหลและขนาด	ความหนาแน่นประชากร เขตความสูง

เมษายน วันขึ้นปีใหม่ วันครอบครัว และวันผู้สูงอายุ

ท่านผู้อ่าน “ประชากรและการพัฒนา” คงเห็นด้วยกับผมแล้วนะครับ ว่าสมัยนี้เวลาผ่านไปรวดเร็วเหลือเกิน เพิ่งฉลองปีใหม่กันไปหยกๆ เวลาผ่านไป 3 เดือน หรือหนึ่งในสี่ของปีแล้ว ขณะนี้ย่างเข้า เดือนเมษายน เดือนที่สี่ของปี ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นช่วงเวลาที่ยาวนานที่สุดของประเทศ เพราะโลกเคลื่อนไปอยู่ในตำแหน่งที่ทำให้ไทยอยู่ใกล้ดวงอาทิตย์มากที่สุด แต่ภูมิอากาศของโลกในระยะหลังๆ ผันผวนแปรปรวนได้ตลอดเวลา บางเดือนที่ไม่เคยมีฝนตก ฝนก็ตก บางเดือนที่เคยหนาวก็กลับร้อน พายุลูกเห็บพัดกระหน่ำในเดือนที่ไม่เคยมีพายุ ภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงแปรปรวนเช่นนี้ไม่ใช่เกิดขึ้นเฉพาะในประเทศไทย หากแต่เกิดขึ้นทั่วทั้งโลก

เดือนเมษายนดูเหมือนจะมีความสำคัญในหมู่คนไทยมากที่สุด เดือนเมษายน เป็นสัญลักษณ์ของฤดูแล้งที่อากาศร้อนมาก ชาวไร่ชาวนาวางงานในไร่นา โรงเรียนหยุดเทอมใหญ่ วันตรุษสงกรานต์ วันขึ้นปีใหม่ไทย และเดี๋ยวนี้เรายังมีวันผู้สูงอายุแห่งชาติ และวันครอบครัวแห่งชาติควบไปกับวันสงกรานต์อีกด้วย

คนไทยเคยรื่นเริงเทศกาลใหม่กันในวันที่ 1 เมษายน

งาน “ส่งท้ายปีเก่า ต้อนรับปีใหม่” ที่สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย จัดขึ้นทุกปี สองสามครั้งหลังนี้ ผมได้มีโอกาสฟังคุณพิชัย วาศนาสง ร้อง “เพลงเถลิงศก” สดๆ ท่อนแรกของเพลงนี้มีเนื้อร้องว่า “วันที่หนึ่งเมษายน ตั้งต้น

ปีใหม่ แสงตะวันพร่างพรายใสสว่างแจ่มจ้า เสี่ยงระฆังหว่านแห่งก้องร้องทักทายมา ไตรรงค์รำ รำเริงปลิวพลั่วเล่นลม”

แล้วต่อด้วยสร้อยเพลง “ยิ้มเถิด ยิ้มเถิด นะยิ้ม ยิ้มแย้มแจ่มใส สุขสำราญบานใจ ขอให้สวัสดิ” ผมร้องส่วนที่เป็นสร้อยเพลงนี้ได้ เพราะเขา (ซึ่งผมไม่ทราบว่าเป็นใคร) นำสร้อยเพลงส่วนนี้ไปใส่ไว้ในตอนท้ายของเพลงปลุกใจชาวค่ายอาสาสมัครฯ* (ซึ่งผมเป็นสมาชิกชาวค่ายสมัยเป็นนิสิตจุฬาฯ เมื่อ 40 กว่าปีก่อน)

เพลงเถลิงศกนี้ คนไทยได้ฟังได้ร้องกันตั้งแต่ผมยังไม่เกิดสมัยก่อน ตั้งแต่ พ.ศ. 2432 สยามประเทศถือเอาวันที่ 1 เมษายน เป็นวันขึ้นปีใหม่เรื่อยมา จนกระทั่งรัฐบาลไทยสมัยที่จอมพล ป.พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรีได้ประกาศเปลี่ยนวันขึ้นปีใหม่ให้เป็นวันที่ 1 มกราคม เริ่มตั้งแต่ 1 มกราคม พ.ศ. 2484 เป็นต้นมา ทั้งนี้ก็เพื่อให้เป็นไปตามแนวปฏิบัติสากลของนานาชาติ

การเปลี่ยนวันขึ้นปีใหม่ จาก 1 เมษายน มาเป็น 1 มกราคม ตั้งแต่ พ.ศ. 2484 ทำให้ พ.ศ. 2483 มีเพียง 9 เดือน คือ เมษายน ถึง ธันวาคม โดยขาดหายไป 3 เดือน คือ เดือน มกราคม กุมภาพันธ์ และมีนาคม ดังนั้น ถ้าไปพบใครที่มีวันเกิดระหว่างวันที่ 1 มกราคม ถึง 31 มีนาคม พ.ศ. 2483 เราคิดว่า ข้อมูลวันเดือนปีเกิดของบุคคลนั้นต้องมีอะไรผิดพลาดคลาดเคลื่อนเป็นแน่แท้

อย่างไรก็ตาม แม้จะเปลี่ยนวันขึ้นปีใหม่มาเป็น 1 มกราคม แต่คนไทยก็ยังถือว่าวันสงกรานต์ในเดือนเมษายนเป็นวันขึ้นปีใหม่ การเปลี่ยนปีนักขัตตร ชวด ฉลู ขาล เถาะ อย่างเช่น

เพลงเถลิงศก

คำร้อง: ชุนวิจิตรมาตรา

ทำนอง: พระเจนดุริยางค์

- ❖ วันที่หนึ่งเมษายน ตั้งต้นปีใหม่ แสงตะวันพร่างพรายใสสว่างแจ่มจ้า เสี่ยงระฆังหว่านแห่งก้อง ร้องทักทายมา ไตรรงค์รำ รำเริงปลิว พลั่วเล่นลม
- * (สร้อย) ยิ้มเถิดยิ้มเถิดนะยิ้ม ยิ้มแย้มแจ่มใส สุขสำราญบานใจ ขอให้สวัสดิ (ซ้ำ)
- ❖ มองทางไหน มีชีวิตจิตใจทั้งนั้น ต้อนรับวันปีใหม่เริ่มประเดิมปฐม มาเถิดหนา พวกเรา มาปล่อยอารมณ์ มาชื่นชมยินดี ขึ้นปีใหม่แล้ว *(สร้อย)
- ❖ ลังไฉแล้ว ให้แล้วไป ไม่ต้องนำพา สิ่งผิดมาให้ภัย ให้ใจผ่องแผ้ว สิ่งร้ายราน ประสานใหม่ ให้หายเป็นแนว ลังสอดแคล้ว มาสอดคล้องให้ต้องตามกัน *(สร้อย)
- ❖ มาจับมือแสดงความยินดีในวันปีใหม่ มาทำใจให้ชื่นบาน ร่วมสมานฉันท์ มาเล่นหัว ให้เบิกบาน สำราญใจครัน มารับขวัญปีใหม่ไทย อวยชัย ไชโย *(สร้อย)



ปีนี้ ลันสุดปีขาลเสือ ขึ้นปีใหม่เป็นปีเถาะกระต่าย ก็เปลี่ยนกัน ในช่วงวันสงกรานต์เรียกได้ว่าวันสงกรานต์เป็นวันขึ้นปีใหม่ตาม ประเพณีไทย

วันตรุษสงกรานต์เป็นวันครอบครัวแห่งชาติ

จำได้ว่ารัฐบาลไทย สมัยพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็น นายกรัฐมนตรี ได้ประกาศให้วันสงกรานต์เป็นวันหยุดติดต่อกัน หลายวัน แถมให้กับวันที่ 13-15 เมษายน ที่เป็นวันหยุดอยู่ แล้ว วันหยุดยาวเนื่องในโอกาสขึ้นปีใหม่ไทยได้กลายเป็น ประเพณีสืบมาจนทุกวันนี้ สงกรานต์บางปีมีวันหยุดติดต่อกัน เป็นอาทิตย์ การหยุดยาวเป็นผลดีกับแรงงานจากหมู่บ้าน ชนบทที่เข้ามาทำงานในเมือง พอถึงเทศกาลสงกรานต์ คนหนุ่ม สาววัยแรงงานมีโอกาสดูแลไปเยี่ยมพ่อแม่ญาติพี่น้องใน หมู่บ้านที่ตนมาจากมา รัฐบาลสมัยนั้นได้ประกาศให้วันที่ 14 เมษายน เป็น “วันครอบครัวแห่งชาติ” ตั้งแต่ พ.ศ. 2532 เป็นต้นมา

ผมชอบอยู่กรุงเทพฯ ในช่วงวันสงกรานต์ กรุงเทพฯ เป็น เมืองสวรรค์สมชื่อเมื่อผู้คนเกือบครึ่งเมืองไม่อยู่ พวกที่ไม่อยู่ กรุงเทพฯ ในช่วงวันสงกรานต์ ส่วนหนึ่งเป็นแรงงานที่กลับไป เยี่ยมบ้าน อีกส่วนหนึ่งออกไปท่องเที่ยวทั้งต่างจังหวัดและต่าง ประเทศ กรุงเทพฯ ในวันสงกรานต์จึงค่อนข้างเจียบเหงา การ จราจรไม่คับคั่ง เราจะเดินทางไปไหนมาไหนได้อย่างสะดวก สบาย ผิดกับชีวิตในกรุงเทพฯ ในยามปกติราวฟ้ากับดิน

ไม่มีเมืองไหนในโลกแล้วที่จะสวยงามน่าอยู่มากกว่า กรุงเทพฯ ที่รถไม่ติด

วันตรุษสงกรานต์เป็นวันผู้สูงอายุแห่งชาติ

“วันผู้สูงอายุแห่งชาติ” ในวันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2554 ย่อมเป็นวันของผมด้วย เพราะผมได้เป็นผู้สูงอายุเต็มตัวตามคำ จำกัความที่กำหนดไว้ใน มาตรา 3 ของพระราชบัญญัติ ผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546

จำนวนผู้สูงอายุในประเทศไทยได้เพิ่มขึ้นเร็วมาก เมื่อ พ.ศ. 2526 ปีที่รัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประกาศให้วันที่ 13 เมษายน ของทุกปีเป็นวันผู้สูงอายุแห่งชาติ ประเทศไทยมี

ประชากรอยู่ราว 47 ล้านคน และมีประชากรที่อายุ 60 ปีขึ้นไป อยู่ไม่ถึง 3 ล้านคน ในวันผู้สูงอายุแห่งชาติปีนี้ จะมี ประชากรที่เรียกว่าเป็นผู้สูงอายุมากถึงเกือบ 8 ล้านคน

ถ้าเรานับจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น ก็มั่นใจได้ว่า วันผู้สูงอายุแห่งชาติที่ควบคู่ไปกับวันสงกรานต์ จะมีความสำคัญยิ่งขึ้นไปอีก ตามจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น สังเกตดูคลื่นประชากรที่กำลัง เคลื่อนตัวเข้าสู่วัยสูงอายุในแต่ละปีเกิด มันมีขนาดใหญ่ขึ้นเรื่อยๆ

อย่างปีนี้ คนเกิดเมื่อ พ.ศ. 2494 ซึ่งมีจำนวนประมาณ 5 แสนคน จะมีอายุครบ 60 ปี เท่ากับว่าจะได้เป็น “ส.ว. ผู้สูงวัย” ตามกฎหมายไทย คนเกิดปีเดียวกันจะมีชีวิตรอคอยจนได้เป็น ส.ว. ผู้สูงวัย หรือมีอายุถึง 60 ปี จะมีประมาณ 80 เปอร์เซ็นต์ ดังนั้น ปีนี้เราจะมีผู้สูงอายุ “น้องใหม่” ประมาณ 4 แสนคน

เมื่อคลื่นประชากรลูกที่ไล่ตามหลังกมา และจะเข้าสู่วัย สูงอายุในปีต่อไป ก็เห็นได้ว่าคลื่นประชากรลูกหลังๆ มีขนาด ใหญ่ขึ้นเรื่อยๆ ตั้งแต่ปีนี้เป็นต้นไป “น้องใหม่” ที่จะก้าวเข้าสู่ วงการของผู้สูงอายุในแต่ละปีจะมีมากขึ้น ข้อมูลจากทะเบียน ราษฎรของกระทรวงมหาดไทยแสดงให้เห็นว่า จำนวนคนเกิด หลังจาก พ.ศ. 2495 เป็นต้นมา ได้มากขึ้น จากปีละ 5 แสน เป็น 6-7-8-9 แสน และได้เพิ่มขึ้นไปถึงหลักล้านเป็นครั้งแรก ใน พ.ศ. 2506

ประชากรที่เกิดระหว่าง พ.ศ. 2506-2526 มีจำนวนเกิน กว่าล้านคนในแต่ละปี บางปีในช่วงนี้มีเด็กเกิดมากถึงหนึ่งล้าน สองแสนคน ที่ผมเรียกคนที่เกิดในช่วง 20 ปี (พ.ศ. 2506- 2526) นี้ว่าเป็น “ประชากรรุ่นเกิดล้าน”

ปีนี้ “ผู้สูงอายุน้องใหม่” มี 4 แสนกว่าคน แต่ปีหน้าจะมี มากถึง 5 แสนคน และปีต่อไป จำนวน “ผู้สูงอายุน้องใหม่” ก็ จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เป็น 6 แสน 7 แสน และจะมากถึง 9 แสน คนเมื่อคนรุ่นเกิดล้านมีอายุถึง 60 ปี ในปี พ.ศ. 2566 เป็นปี แรก หลังจากนั้น คลื่นประชากรที่เคลื่อนตัวเข้าสู่วัยสูงอายุ ก็ จะมีมากถึงปีละ 9 แสนกว่าคนต่อไปอีกนานถึง 20 ปี

ลองจินตนาการดูนะครับ ว่าสังคมไทยจะมีผู้สูงอายุเป็น จำนวนมากมายขนาดไหนในอนาคต

สำหรับในวันผู้สูงอายุแห่งชาติปีนี้ พวกเราชาว ส.ว. ผู้สูงวัยทั้งหลาย ขอต้อนรับ “น้องใหม่” รุ่น 54 ด้วยความ ยินดียิ่งครับ

*เพลงชาวค่ายอาสาสมัคร

ชาวค่ายอาสาสมัคร เราทำงานกิจการสังคม
เรานิยมมุ่งทำกันแต่ความดี เรามาจากแดนไกล
มีน้ำใจสามัคคี เราต่างมีใจมั่นร่วมกันทำงาน
ร่วมงานชาวบ้าน ร่วมการกินอยู่ เราพร้อมเชิดชู
ไม่ว่างานชั้นไหน เราพร้อมกันอยู่ เราทำกันไป
เสร็จงานเมื่อไร สบายใจ เฮฮา
ยิ้มเกิต ยิ้มเกิต นะยืม ยืมแยมแจ่มใส สุขสำราญบานใจ
ขอให้สวัสดี (ซ้ำ)



วาฬ

“วาฬ” (Whale) หรือที่เราเคยเรียกกันว่า “ปลาวาฬ” เป็นสัตว์ที่ใหญ่ที่สุดในโลกที่ยังมีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน บรรพบุรุษของวาฬเป็นสัตว์บกที่อพยพลงน้ำเมื่อ 50 ล้านปีมาแล้ว และได้วิวัฒนาการจนกลายเป็นสัตว์น้ำที่สมบูรณ์ในอีก 5-10 ล้านปีต่อมา

วาฬมีหลายขนาดและสายพันธุ์ วาฬแคระ (Pygmy Sperm Whale) เป็นวาฬที่มีขนาดเล็กที่สุด โดยเมื่อโตเต็มที่จะมีความยาวเพียง 3.5 เมตร ส่วนวาฬขนาดใหญ่ที่สุดที่เคยพบในขณะนี้ยังมีชีวิตอยู่ คือ วาฬน้ำเงิน (Blue Whale) ซึ่งยาวถึง 33 เมตร และหนัก 190,000 กิโลกรัม

วาฬแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ วาฬมีฟัน และวาฬไม่มีฟัน แต่มีแผงกระดูกคล้ายหริที่เรียกว่า บาลิน (Baleen) อาหารของวาฬกลุ่มมีฟันคือ ปลา ปลาหมึก แมวน้ำ เพนกวิน รวมทั้งวาฬด้วยกันเอง ส่วนอาหารของกลุ่มวาฬไม่มีฟันคือ แพลงตอนตัวเคย สัตว์น้ำและปลาขนาดเล็ก วาฬไม่มีฟันกินอาหารด้วยวิธีอ้าปากให้กว้าง แล้วว่ายเข้าสู่ที่มีอาหารอยู่ เมื่อมน้ำและอาหารเต็มที่แล้วจะปิดปากและดันน้ำออก โดยอาหารจะถูกกันไว้ด้วยบาลิน และถูกกลืนลงท้องเมื่อน้ำถูกดันออกหมด

ถึงแม้ว่าวาฬจะมีรูปร่างคล้ายปลา แต่ก็แตกต่างจากปลาตรงที่ครีบหางขนานกับพื้น ขณะที่ครีบหางของปลาจะเป็นแนวตั้ง อย่างไรก็ตาม วาฬไม่ได้เป็นปลา เพราะปลาเป็นสัตว์เลือดเย็นและหายใจทางเหงือกสามารถกลืนออกซิเจนออกจากน้ำ ในขณะที่วาฬเป็นสัตว์เลือดอุ่น เลี้ยงลูกด้วยนม หายใจด้วยปอด ต้องขึ้นมาหายใจเพื่อรับออกซิเจนบนผิวน้ำ วาฬหายใจผ่านทางรู (Blowhole) อยู่ด้านบนของหัว ทำให้สามารถหายใจได้ขณะที่ร่างกายทั้งหมดอยู่ใต้น้ำ

เมื่อวาฬไม่ใช่ปลา จึงต้องเรียกให้ถูกต้องว่า “วาฬ” ไม่ใช่ “ปลาวาฬ” เช่นเดียวกับ “แมงมุม” ก็ไม่เรียกว่า “แมลงมุม” เพราะไม่ใช่แมลง เนื่องจากแมลงมีเพียง 6 ขา แต่แมงมุมมี 8 ขา

วาฬถูกมนุษย์ล่าเพื่อเป็นอาหารตั้งแต่ดึกดำบรรพ์ การล่าวาฬเชิงพาณิชย์เริ่มขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ 17 และถึงจุดสูงสุดในกลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 มีผลให้วาฬเกือบสูญพันธุ์ในกลางคริสต์ศตวรรษที่ 20 ทำให้เกิดข้อตกลงห้ามการล่าวาฬทั่วโลก แต่ก็มีข้อยกเว้นให้มีการล่าวาฬประจำปี สำหรับประเทศนอร์เวย์ ไอซ์แลนด์ ญี่ปุ่น และชนพื้นเมืองในไซบีเรีย อาลาสกา และในตอนเหนือของแคนาดา

ผลิตภัณฑ์จากวาฬคือ เนื่อเพื่อบริโภค ไขมันเพื่อใช้ปรุงอาหาร และทำเป็นเนย (Margarine) และบาลินเพื่อทำเป็นอุปกรณ์ดันปกเสื้อเชิ้ต ชุดชั้นในผู้หญิงที่สวมเพื่อให้สะโพกและหน้าอกเข้ารูปทรง (Corset) และเครื่องมือพับกระดาดฯ ส่วนไขจากลำไส้วาฬ (Ambergris) ของวาฬสเปิร์ม (Sperm Whale) ก็นำมาใช้ทำน้ำหอม

นอกจากมนุษย์ที่เป็นศัตรูอันดับหนึ่งของวาฬ สิ่งแวดล้อมและโรคภัยไข้เจ็บมีผลให้วาฬเสียชีวิตด้วย ดังปรากฏการณ์การตายเกยตื้นของวาฬตามหาดต่างๆ นักอนุรักษ์จึงพยายามอย่างยิ่งยวดที่จะหาสาเหตุของการเสียชีวิต เพื่อหาทางป้องกันในอนาคต

เป็นที่รู้กันดีว่า เราสามารถวินิจฉัยสภาวะทางสุขภาพร่างกายของสิ่งมีชีวิต เช่น สัตว์และคน ได้จากของเสียที่ขับถ่ายออกมา ได้แก่ น้ำมูก น้ำลาย เสมหะ อุจจาระ และปัสสาวะ ดังนั้นสัตวแพทย์จึงมีความพยายามที่จะเก็บตัวอย่างของเสียดังกล่าวจากวาฬและได้ประสบความสำเร็จในที่สุด ผลสำเร็จนี้ได้รับรางวัลอิกโนเบลครั้งล่าสุดเมื่อปี พ.ศ. 2553 ในสาขาวิศวกรรม

ผู้ได้รับรางวัลอิกโนเบลคือ Karina Acevedo-Whitehouse กับ Agnes Rocha-Gosselin จากสมาคมสวนสัตว์แห่งลอนดอน ประเทศสหราชอาณาจักร และ Diane Gendron จาก Instituto Politecnico Nacional ประเทศเม็กซิโก ที่ช่วยกันพัฒนาวิธีการเก็บตัวอย่างน้ำมูกวาฬ ด้วยเครื่องบินเฮลิคอปเตอร์ควบคุมระยะไกล

รางวัลอิกโนเบลในอดีตมีส่วนที่เกี่ยวกับวาฬด้วย กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2535 รางวัลอิกโนเบลสาขาศิลปะ ได้มอบให้กับ Jim Knowlton ศิลปินผู้วาดภาพโปสเตอร์ขนาดใหญ่ ชื่อ “จุฬของเหล่าสรรพสัตว์” ที่แสดงภาพจุฬของสัตว์ 11 ชนิด และมนุษย์ในขนาดเท่าของจริง โดยเรียงตามลำดับจากใหญ่ไปหาเล็ก ได้แก่ วาฬสเปิร์ม (ยาว 2.2 เมตร) ช้าง วัว ม้า หมู โลมา พะยีราฟ แกะ หมาป่า สุนัข และมนุษย์ ตามลำดับ ส่วนสถาบันศิลป์แห่งชาติของสหรัฐอเมริกา ผู้ให้ทุนสนับสนุนศิลปินให้สร้างผลงานเดียวกันนี้ ในรูปของหนังสือภาพสามมิติ (Pop-up book) ก็ได้รับรางวัลอิกโนเบลเช่นกัน



รางวัลอิกโนเบล: รางวัลสำหรับงานวิจัยที่กระตุ้น “ดุ่มหัวเราะ” ก่อน “ดุ่มความคิด”

ชุมชนสร้างสรรค์...สร้างสรรค์เศรษฐกิจไทย

ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา คาดว่าผู้อ่านหลายท่านจะเคยได้ยินคำว่า “แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์” บ่อยครั้ง ทั้งในหน้าข่าวและการสนทนาเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนาในอนาคตของประเทศไทย ภายใต้แนวคิดนี้ คำสำคัญมีหลายตัวด้วยกัน ได้แก่ คำว่า องค์ความรู้ (Knowledge) การศึกษา (Education) การสร้างสรรค์งาน (Creativity) ทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual property) พื้นฐานทางวัฒนธรรม (Culture) การสั่งสมความรู้ของสังคม (Wisdom) และเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่ (Technology and Innovation) กล่าวโดยง่าย “แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์” คือ การมุ่งขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศบนฐานการใช้และการเชื่อมโยงองค์ความรู้ข้างต้นทั้งหมด ในการเพิ่มมูลค่าหรือสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าและบริการ อันเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจในประเทศ รวมถึงเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับตลาดต่างประเทศที่สมดุลและยั่งยืนในระยะยาว เป็นกลยุทธ์และแนวคิดการพัฒนาที่สำคัญที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ วางไว้ภายใต้กรอบวิสัยทัศน์ประเทศไทย ปี 2570 และยุทธศาสตร์การพัฒนา ในด้านการสร้างเศรษฐกิจฐานความรู้และการสร้างปัจจัยแวดล้อม ในทิศทางแผนพัฒนาฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ทั้งนี้เพราะการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน ต้องตั้งอยู่บนความแข็งแกร่งและพึ่งตนเองของเศรษฐกิจระดับฐานรากหรือระดับชุมชนเป็นสำคัญ

ภายใต้โครงการศึกษาเศรษฐกิจสร้างสรรค์กับการพัฒนาประเทศไทย ที่สนับสนุนโดยสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน) ซึ่งสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มีส่วนร่วมในมิติการพัฒนาสังคมและชุมชน เมื่อพิจารณาตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ข้างต้น ชุมชนไทยหลายแห่ง สามารถจัดหรือเรียกว่าเป็น “ชุมชนสร้างสรรค์” หรือ “เศรษฐกิจสร้างสรรค์ในระดับชุมชน” ได้ โดยอาจแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ตาม “ฐาน” ของการสร้างสรรคในชุมชน

ลักษณะแรก คือ ชุมชนสร้างสรรค์ ที่มี “พื้นที่” หรือ “สถานที่” เป็นฐาน (area-based or place-based) ส่วนใหญ่อยู่ในรูปของ “ชุมชนช่างฝีมือหรือตลาดวัฒนธรรม” มีเอกลักษณ์เฉพาะ ลักษณะพิเศษทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตและศิลปวัฒนธรรม ตัวอย่างของชุมชนสร้างสรรค์ในลักษณะนี้ที่เป็นที่รู้จักกันโดยทั่ว คือ ชุมชนตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม และชุมชนหัตถกรรมบ้านถวายจังหวัดเชียงใหม่

ในลักษณะที่สอง คือ ชุมชนสร้างสรรค์ ที่มี “สินค้าและบริการ” เป็นฐาน (Product-Based) ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นกลุ่มก่อนการผลิตในชุมชนที่ผลิตสินค้าและบริการมีความพิเศษหรือเอกลักษณ์เฉพาะ เน้นการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความเชี่ยวชาญหรือองค์ความรู้เฉพาะของท้องถิ่นหรือชุมชน เป็นที่รู้จักโดยทั่วไปหรือแพร่หลายในการผลิต ตัวอย่างเช่น กิจกรรมการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากพืชออร์แกนิกส์ ของ

ชุมชนบ้านดงบังและมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี

ผลการศึกษาเบื้องต้นจากการลงเก็บข้อมูลเชิงลึกด้วยการสัมภาษณ์บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในความสำเร็จของชุมชนตลาดน้ำอัมพวา และมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร (ชุมชนบ้านดงบัง) ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนในเชิงสร้างสรรค์ ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญได้แก่ กระบวนการและวิสัยทัศน์ในการมอง “ทุนจากภายใน” ของชุมชนและท้องถิ่นที่มีอยู่ เพื่อนำมาต่อยอดสร้างสรรค์และสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยทุนจากภายใน ครอบคลุมทั้งทุนทางกายภาพ ทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สังคม วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความชำนาญเฉพาะด้าน ถือเป็น “อัตลักษณ์” สำคัญในการสะท้อนความเป็นตัวตนของชุมชนและท้องถิ่น เป็นตัวเชื่อมโยงให้เกิดการมีส่วนร่วมและความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันของคนในชุมชน เป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการพัฒนาลังคมและชุมชนที่ยั่งยืน นอกจากนี้ แผนการขับเคลื่อนที่มุ่งตอบโจทย์และเหมาะสมตาม “สภาพปัญหา” และ “ความต้องการ” ในชุมชน ผู้นำที่มีศักยภาพ การสร้างเครือข่ายชุมชนและพันธมิตรจากส่วนต่างๆ กระบวนการจัดการความรู้ ถ่ายทอดและต่อยอดองค์ความรู้ รวมถึงบทบาทการสนับสนุนของภาครัฐโดยเฉพาะในระดับท้องถิ่น ถือเป็นอีกหลายกลไกการขับเคลื่อนที่มีความสำคัญไม่แพ้กัน

เศรษฐกิจสร้างสรรค์...ใครสร้างสรรค์? สร้างสรรค์อะไร? สร้างสรรค์อย่างไร? และสร้างสรรค์แล้วได้อะไร? ...ผู้เขียนเองก็ยังคงตอบไม่ได้อย่างครอบคลุม แต่เชื่อว่า หากชุมชนของเรา มีความเข้มแข็ง มีเศรษฐกิจที่เติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน บนฐานของการใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม จากทุนที่มีอยู่ภายในชุมชน คงจะช่วยสร้างสรรค์ให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโตได้อย่างสมดุล แข็งแรงและยั่งยืน



* เครื่องหมายทางการค้าของสินค้าและผลิตภัณฑ์จากชุมชนอัมพวา มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร และชุมชนบ้านดงบัง ตัวอย่างหนึ่งของกระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่มจากอัตลักษณ์และทุนที่มีภายใน

ตอบด้ย มีรางวัล

คำถาม “ประชากรและการพัฒนา” ปีที่ 31 ฉบับที่ 3

“ศึกที่ทำการแห่งใหม่ของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มีชื่อเต็มว่าอย่างไร”

เฉลย: อาคารประชาสังคมอุดมพัฒน์

ท่านที่ตอบถูกและรับรางวัล: กรุงเทพฯ กัมปนาท ปริบูรณ์ ไกรศรี นกสินธุ์โสภณ นันทนา ขวัญยืน วัชรินทร์ ของโคกกรวด วิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ สุธี มณีวัฒนา สุวิภา วิจิตรเลขการ ขอนแก่น เจริญ รังสรัย ทรงบุศมลาย์ แสนนุณ จันทบุรี โกศล กิตติธรรพ์ชัย ชลบุรี วาณิ ฐาปนวงศ์ศานติ เชียงใหม่ ถวิล ใจนันท นครปฐม จิตวิธดา วัฒนารณ นครราชสีมา ไพบุลย์ ถิระเรืองรัตน์ นนทบุรี จันทร์ภักดิ์ คุปตะวาทีน เบญจา โชติกละเอียด ปรียวรา มังคละพิศาลกุล ปทุมธานี รัตนวรรณ ศรีทองเสถียร ปัตตานี นิรมล ศรีราม พะเยา อัญชลี ใจนันทา เพชรบูรณ์ สิริฉัตร สมบูรณ์เอนก มหาสารคาม ผดุงพงศ์ ดิณะรัตน์ ลำปาง จำปาสัก ราชบุรี นริศ เกตุวงษา ลำพูน อุทัย สารธรรม อุบลราชธานี สุชนิษฐา จันสุตะ

ทุกท่านโปรดรอรับของรางวัลจากกองบรรณาธิการ

คำถาม “ประชากรและการพัฒนา” ปีที่ 31 ฉบับที่ 4

“วันผู้สูงอายุสากล ตรงกับวันที่เท่าไร”

ส่งคำตอบมายัง “ประชากรและการพัฒนา” ตามที่อยู่หน้า 12 ภายในวันที่ 10 พฤษภาคม 2554 กองบรรณาธิการจะจัดส่งของรางวัลไปให้ท่านที่ตอบถูก

ประกาศรายชื่อผู้ตอบถูก และได้รางวัลในฉบับหน้า “ประชากรและการพัฒนา” ปีที่ 31 ฉบับที่ 5 (มิถุนายน-กรกฎาคม 2554)

สภานักวิจัยประชากรและสังคม จัดอบรมระยะสั้น ประจำปี 2554

1. “การวิจัยเชิงปริมาณ” วันที่ 5 หลักสูตร 5 วัน
(สำหรับผู้ที่สนใจด้านทฤษฎี-ระเบียบการการวิจัยในระดับสูง)
ระหว่างวันที่ 2-6 พ.ค. 54
2. “การวิจัยเชิงปริมาณ” วันที่ 6 หลักสูตร 12 วัน
(สำหรับผู้ที่สนใจด้านทฤษฎี-ระเบียบการการวิจัยระดับต้น-กลาง)
ระหว่างวันที่ 10-21 ต.ค. 54
3. “การถอดถามและประเมินผลโครงการ” หลักสูตร 12 วัน
ระหว่างวันที่ 23 พ.ค. – 3 มิ.ย. 54

ผู้ที่สนใจสามารถติดต่อสมัครได้ที่ : วรวิสา ไคว้รัมย์
เจ้าหน้าที่ประสานงานการอบรมฯ สภานักวิจัยประชากรและสังคม
มหาวิทยาลัยมหิดล โทรศัพท์ 02 441 0201 ต่อ 108
โทรสาร 02 441 9333 มือถือ 083 706 2822
e-mail: prmnrb@mahidol.ac.th
website: www.ipsr.mahidol.ac.th

ประชากรประชุมกัน

ปามฉัตร ทิพย์สุข
prpsd@mahidol.ac.th

Asian Population Association – APA

มหาวิทยาลัยมหิดล โดยสถาบันวิจัยประชากรและสังคมเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมคณะกรรมการบริหารสมาคมนักประชากรแห่งเอเชีย (Asian Population Association – APA) เมื่อวันที่ 6-8 มีนาคม 2554 ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพฯ โดยเป็นการประชุมครั้งแรกของคณะกรรมการบริหารชุดที่สองของสมาคมฯ มีคณะกรรมการเข้าร่วมการประชุม 11 คน นายกสมาคมคนปัจจุบันคือ Dr Mohammad Jalal Abbasi-Shavazi จากมหาวิทยาลัยเตหะราน ประเทศอิหร่าน และในการนี้สมาคมฯ ร่วมกับสถาบันฯ เป็นเจ้าภาพเลี้ยงรับรองในเย็นวันจันทร์ที่ 7 มีนาคม 2544 มีคณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการจากสถาบันวิจัยประชากรและสังคม, วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พร้อมตัวแทนจาก UNFPA, UNESCAP, IOM, Rockefeller Foundation และหน่วยงานความร่วมมือที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมงาน

โดย APA มีที่ทำการตั้งอยู่ ณ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา และ รศ.ดร.สุรียพร พันพิง ผู้อำนวยการสถาบันฯ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเลขานุการบริหารของ APA



เสวนาได้ขายคาประชากร

จัดกิจกรรมเป็นประจำทุกวันพุธ เวลา 12.30-13.30 น. ที่สถาบันวิจัยประชากรและสังคม สนใจกำหนดการเสวนาแต่ละเดือนดูที่ www.ipsr.mahidol.ac.th

สุขภาพจิตวัยรุ่น: การมีพ่อแม่อยู่ในบ้าน และการคงอยู่ในโรงเรียน (Adolescent Mental Health: Presence of Biological Parents and Schooling) โดย อ.ดร.อุมารณีย์ ภัทรวาณิชย์ ศ.ดร.อภิชาติ จารัสสุทธีรงค์ และ รศ.ดร.ศรีนทร์ เกรย์ 9 ก.พ. 54

เพื่อนใหม่และเพื่อนเก่าด้านการวิจัยในภูมิภาคเอเชีย : ARI & IPSR โดย รศ.ดร.อารี จำปาภาย นางกรนิษฐา ศรี นส.พลอยชมพู สุคติภัย และ รศ.ดร.อมรา สุนทรธาดา 16 ก.พ. 54

วิจัยชุมชนพุทธมณฑล: มีอะไรที่ท้าทายอีกเยอะ!! โดย ผศ.ดร.สิทธิพงษ์ ดิลกวนิช และ รศ.ดร.กุศล สุนทรธาดา 23 ก.พ. 54

The Changes of Premature Mortality in Thailand between 1997 and 2006 โดย Ms.Kamolthip Vijitsoonthomkul 2 มี.ค. 54

Experiences from Islands to Islands (Hawaii to the Philippines) โดย Lt. Amornrat Bunnag 9 มี.ค. 54

เว็บไซต์ของเราจะพัฒนาไปทางไหน? โดย นส.พอดา บุญยศิริธนะ และ นส.จงจิตต์ ฤทธิรงค์ 16 มี.ค. 54

9 วันกับการประชุมเชิงปฏิบัติการที่วิทยาลัยประชากรศาสตร์จุฬาฯ โดย รศ.ดร.ปัทมา ว่าพัฒน์วงศ์ 23 มี.ค. 54

THAI FAMILY MATTERS PROJECT: Competing Role of Family Spirituality versus Secular Parental Monitoring in Reducing Early Adolescent's Delinquency in Urban Thailand: A Structural Equation Model โดย Aphichat Chamratrithirong, Brenda A. Miller Hilary F. Byrnes, Orratai Rhuchaoenpompornich, Pamela K. Cupp, Michael J. Rosati, Warunee Fongkaew, Katharine A. Atwood and Michael Todd 30 มี.ค. 54



สุขภาพคนไทย 2554 – เอชไอเอ กลไกพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อชีวิตและสุขภาพ

โดย สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

รายงานสถานการณ์สุขภาพคนไทย 2554 นำเสนอเรื่องพิเศษประจำฉบับ “เอชไอเอ” หรือ “การประเมินผลกระทบทางสุขภาพ” ว่าด้วยเรื่องการเมืองเอชไอเอในสังคมไทย ที่จะช่วยปกป้องชีวิตและสุขภาพ จากกิจกรรมหรือโครงการที่อาจก่อให้เกิดผลร้ายในภายหลัง สถานการณ์เด่นทางสุขภาพ 10 บทความ สถานการณ์เด่นที่ส่งผลกระทบต่อสังคมไทย โดยรวมในรอบปีที่ผ่านมา อาทิ เด็กไทยไอคิวลดลง น้ำท่วมหนักเมื่อปลายปีที่แล้ว พบซากทารกกว่าสองพันศพ ปฏิรูปประเทศไทย ฯลฯ และ 12 ตัวชี้วัดสุขภาพแห่งชาติ นำเสนอตัวชี้วัดทางสุขภาพที่สำคัญของคนไทย



ติดต่อขอรับหนังสือได้ที่ โครงการเผยแพร่ข่าวสารและการศึกษาด้านประชากร โทร 02 4410201-4 ต่อ 115

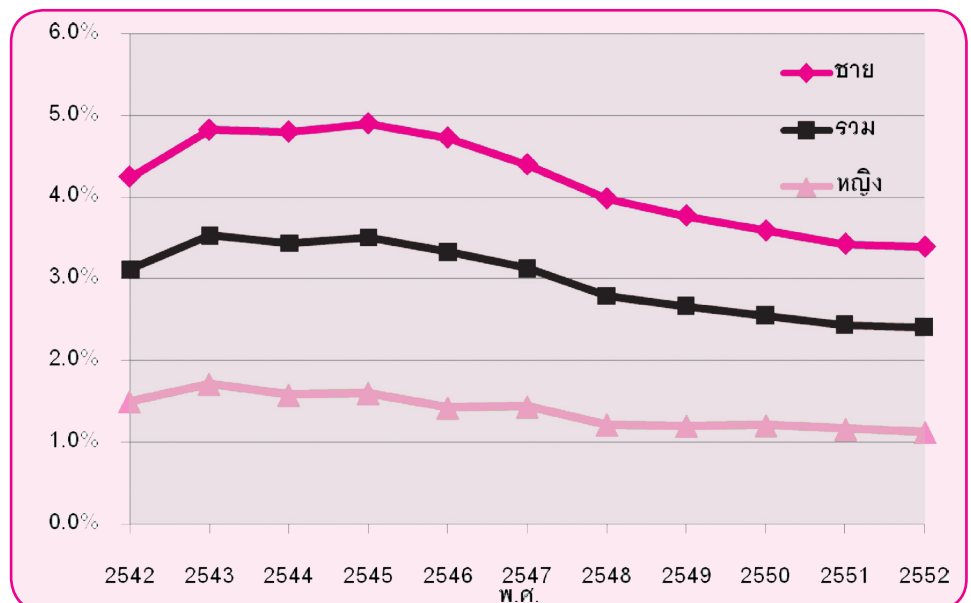
การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา

กลางปี 2553 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบกำหนดให้ “ปี 2554-2563 เป็นทศวรรษแห่งความปลอดภัยทางถนน (Decade of Action for Road Safety)” ตั้งเป้าหมายลดการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนไม่เกิน 10 ต่อประชากร 100,000

จากปรากฏการณ์ข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าในประเทศไทย จะมีการตายจากอุบัติเหตุประมาณร้อยละ 2.4 หรือเท่ากับ 10,560 รายต่อปี คิดเป็นอัตราเท่ากับ 16.6 ต่อประชากร แสนคน ซึ่งยังสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้

กราฟแสดงร้อยละการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจร จำแนกตามเพศ พ.ศ. 2542-2552

เมื่อพิจารณาสัดส่วนการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรเปรียบเทียบกับ การเสียชีวิตทั้งหมด ทุกสาเหตุในรอบ 10 ปี พบว่า พ.ศ. 2542-2545 มีการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรคิดเป็นร้อยละ 3-3.5 ของการเสียชีวิตทั้งหมด และตั้งแต่ พ.ศ. 2546 เป็นต้นมา สัดส่วนมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง สำหรับ พ.ศ. 2552 การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรคิดเป็นร้อยละ 2.4 ของการเสียชีวิตทั้งหมด เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ชายเสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุจราจรสูงกว่าผู้หญิงประมาณ 3 เท่า และอาจเป็นไปได้ที่จะกลับมา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น



แหล่งข้อมูล: จำนวนจากรายงานในสถิติสาธารณสุข พ.ศ. 2542-2552

ท้าวสถาบันฯ

วิสัยทัศน์: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม
เป็นสถาบันชั้นนำในระดับนานาชาติ
ที่ส่งเสริมงานวิชาการด้านประชากรและสังคม
เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

* 4 ก.พ. 54 นายณัฐวุฒิ จันทรัตน์ ร่วมสัมมนา “เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อ ยกเว้น” ตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ ที่ ม.มหิดล ดร.ลักขณกร นิชนิยมศิลป์ ร่วมประชุม “Colonialism and Nationalism in Southeast Asia” ที่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย * 7-11 ก.พ. 54 รศ.ดร.ปัทมา วาฬนวงศ์ และ อ.ดร.อุมาภรณ์ ภักทรวินัย ร่วมอบรมในการจัดทำโครงการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย จัดโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ * 10-11 ก.พ. 54 สถาบันฯ จัดสัมมนาเพื่อพัฒนาบุคลากร ที่ อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา **รูป 1** * 21 ก.พ. 54 Dr. Jason Smith จาก MEASURE Evaluation, UNC-Chapel Hill พบ รศ.ดร.สุริยพร พันพิง เพื่อหารือการจัดฝึกอบรมสำหรับพัฒนาศักยภาพบุคลากร **รูป 2** * 24 ก.พ. 54 รศ.อรรถัย อาจอำ ร่วมประชุม “เส้นทางสู่การสร้าง Thailand Evaluation Society” กับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย * 25-28 ก.พ. 54 รศ.ดร.กฤตยา อาชวนิจกุล เข้าร่วมประชุมนานาชาติและเป็นผู้กล่าวปาฐกถา นำ ในการประชุม “Human Right and Support for Stateless People Around the World: Japan’s Role” ณ เมืองโอซาก้า ประเทศญี่ปุ่น * 28 ก.พ. 54 อ.ดร.สุวิทย์ บุญยานนท์ ร่วมประชุมโครงการวิจัยเพื่อรับฟังภาคประชาชนในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดชายแดนภาคใต้ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดร.วณิพพล มหาอาชา ร่วมสัมมนา “ความท้าทายของกลไกสหวิชาชีพและเครือข่ายชุมชนกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและสวัสดิการ” * 28 ก.พ.-3 มี.ค. 54 ศ.เกียรติคุณ ดร.อภิชาติ จารัสถุทธิรงค์ เข้าร่วมประชุม The 3rd External Evaluation Committee Meeting for the Academic Frontier Project by the Nihon University Population Research Institute ประเทศญี่ปุ่น * 2 มี.ค. 54 รศ.ดร.สุริยพร พันพิง เข้าร่วมการประชุมและเจ้าหน้าที่สถาบันฯ วางแผนพัฒนารายชื่การะพระบรมรูปสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก เนื่องในวันพระราชทานนามมหาวิทยาลัยมหิดล **รูป 3** คุณ Wathana Onpanich จาก Japan Foundation Bangkok กับ Prof. Yamawaki Keizo, School of Global Japanese Studies, Meiji University หารือความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันฯ กับ รศ.ดร.สุริยพร พันพิง **รูป 4** * 3-11 มี.ค. 54 นายสมชาย ทรัพย์ยอดแก้ว และ นางสาวพอลดา บุญยศิริธนะ เข้าอบรมโครงการพัฒนานักบริหารระดับต้น ที่ ม.มหิดล * 8 มี.ค. 54 รศ.ดร.อรพินท์ พิทักษ์มหาเขต และ ผศ.ดร.พิมลพรรณ อิศรภักดี ร่วมประชุมคณะกรรมการกำกับดูแลการประเมินผลโครงการสนับสนุนการจัดตั้งห้องเรียนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนโดยการกำกับดูแลของมหาวิทยาลัย ที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ นางสาวดวงวิไล แซ่ไซ้ เข้าอบรมโครงการสร้างเสริมทักษะด้าน ICT สู่สังคม ที่ ม.มหิดล * 10-11 มี.ค. 54 รศ.ดร.สุริยพร พันพิง ร่วมประชุม Workshop of the United Nations Partnership Framework ที่ United Nations กรุงเทพฯ * 14 มี.ค.-13 พ.ค. 54 Dr. Mya Lay New และ Dr. Thiri Win จาก International Health Division, Ministry of Health, Myanmar เข้าอบรม Monitoring and Evaluation of Population and Reproductive Health Program กับ รศ.ดร.ไกรวรรณ คณิสสุทธานนท์ * 13-18 มี.ค. 54 รศ.ดร.ปัทมา วาฬนวงศ์ นำเสนอผลการวิจัยเรื่อง Thailand Approach to Measuring Maternal Mortality Ratio ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา * 15 มี.ค. 54 อ.ดร.เฉลิมพล แจ่มจันทร์ และ อ.ดร.จรัมพร ไช้ลายอง ร่วมสัมมนา การศึกษานโยบายสาธารณะเพื่อพัฒนาการเศรษฐกิจกับคณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันพัฒนาบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์



รูป 1



รูป 2



รูป 3



รูป 4

ช่วยกันประหยัดน้ำ
“เปิดเบาๆ ก็ใช้ได้
เปิดแรงไปก็สิ้นเปลือง”

เอมอร สมิตสันต์

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตเลขที่ 17/2536
ปณจ.พุทธมณฑล

อาคารประชาสังคมอุดมพัฒนา
ของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170 โทรศัพท์ 0-2441-0201 0-2441-9666 โทรสาร 0-2441-9333 E-mail : directpr@mahidol.ac.th, Website: www.iprs.mahidol.ac.th **ที่ปรึกษา** รศ.ดร.สุริยพร พันพิง ผู้อำนวยการสถาบันฯ บรรณาธิการ ภาณี วงษ์เอก โยธิน แสวดี อารี จำปาลาย กองบรรณาธิการ จัมพร ไช้ลายอง เฉลิมพล แจ่มจันทร์ กุศล สุนทรธาดา เกียรติศักดิ์ วิจารณ์สุริยพร ปราโมทย์ ประสาทกุล ปัทมา วาฬนวงศ์ ปาณณัตร์ ทัพย์สุข พอลดา บุญยศิริธนะ เพ็ญพินิต คงมนต์ วรชัย ทองไทย ศิริวันท์ กิตติสุขสถิต สุวิทย์ บุญยานนท์ สุชาติ ทวีสิทธิ์ อมรา สุนทรธาดา อภิชาติ จารัสถุทธิรงค์ อรรถัย อาจอำ พิทักษ์มหาเขต ฝ่ายศิลป์ สมชาย ทรัพย์ยอดแก้ว จุฑารัตน์ ทรัพย์ยอดแก้ว ฝ่ายสมาชิก วราภรณ์ ชัยสุข ติดต่อสอบถาม โครงการเผยแพร่นโยบายและการศึกษาด้านประชากร โทรศัพท์ 0-2441-0201 ต่อ 115 หรือ 0-2441-9666